

Sivistysvaliokunta

Asia: Yhdenvertaisuuslain muuttaminen

Viite: HE 105/2024 vp

1. Yleistä

Sivistysala ry:n tavoitteena on, että Suomi on parhaiten koulutettujen ihmisten hyvinvoiva, avoin ja vetovoimainen maa, jossa osaamisella ja luovuudella tehdään parempaa maailmaa.

Esitys perustuu hallitusohjelman kirjaukseen, jonka mukaan kaikkien kuntien toimintaedellytyksiä vahvistetaan jatkamalla normien purkamista nykyisestä kuntien tehtäväkentästä. **Sivista pitää normien purkua ja erityisesti päällekkäisistä suunnitelmista luopumista kannatettavana. Sivista pitää kuitenkin vääränä lähestymistapana sitä, että norminpurulla perustellaan julkisen rahoituksen vähentämistä, kun kyseessä pitäisi olla resurssien vapauttaminen varhaiskasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseen.**

Sivista katsoo, etteivät lakisääteiset suunnitteluvuorotteet edistä itse tavoitetta vaan siirtävät resursseja toiminnasta hallintoon. Sivistysalan barometrin (2023) mukaan varhaiskasvatuksen tuottajista ja koulutuksen järjestäjistä noin puolet arvioi sekä kasvatus-, opetus- ja tutkimushenkilöstön että muun henkilöstön hallinnollisen työn määrän lisääntyneen kuluneen 12 kuukauden aikana. Tällä perusteella Sivista kannattaa lausuttavana olevaa esitystä, jossa poistettaisiin velvoite laatia toimipaikkakohtaiset yhdenvertaisuussuunnitelmat.

Esityksestä aiheutuvien taloudellisten säästöjen arvioidaan aiheutuvan työajasta, jota ei jatkossa tarvitsisi käyttää varhaiskasvatuksen toimipaikoissa yhdenvertaisuussuunnitelman laatimiseen. Yhdenvertaisuussuunnitteluvuorotteiden säätämisen yhteydessä arvioitua, yhden työntekijän käyttämää kahta tuntia työaikaa suunnitelman laatimiseen ensimmäistä kertaa voidaan pitää merkittävästi alimitoitettuna. **On kuitenkin kohtuullista, ettei säästövaikutus perustu tähän todelliseen suunnitteluun käytettyyn aikaan, vaan siihen resurssiin, joka suunnitelman laadintaan kohdennettiin sitä säädettyä.**

Yhdenvertaisuuden edistäminen on yhdenvertaisuuslain lisäksi myös varhaiskasvatuslaissa (540/2018) varhaiskasvatukselle asetettu tavoite. Yhdenvertaisuus sisältyy myös valtakunnallisiin Varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin (2022), joiden pohjalta päiväkotien tosiasialliset varhaiskasvatussuunnitelmat laaditaan, ja joihin kaikki toteutettava toiminta perustuu. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden arvoperusta muodostuu yhdenvertaisuudesta, tasa-arvosta, lapsen oikeuksista, lapsuuden itseisarvosta, kestävän elämäntavan ja ihmisoikeuksien kunnioittamisesta ja ihmisarvon loukkaamattomuudesta ja moninaisuudesta, perheiden monimuotoisuudesta sekä terveellisestä ja kestävästä elämäntavasta. **Tämän arvoperustan voidaan siis itsessään olettaa ohjaavan päiväkodeissa yhdenvertaisiin toimintatapoihin ja toimintakulttuuriin ilman erikseen laadittua suunnitelmaa.**

Lausuntopalautteessa on tuotu esille haaste siitä, että esiopetuksessa suunnitteluvuorote vaihtelisi muutoksen tullessa voimaan sen mukaan, tapahtuuko esiopetus perusopetuksen vai varhaiskasvatuksen yhteydessä. Sivista ei pidä huolta aiheellisena, sillä jatkossa varhais-

kasvatuksen yhteydessä järjestettävän esiopetuksen osalta yhdenvertaisuussuunnittelu tapahtuisi järjestäjän ja palveluntuottajan tasolla.

Lopuksi Sivista toivoo sivistysvaliokunnan kiinnittävän huomiota annettua ehdotusta laajemmin varhaiskasvatuksen suunnitteluvaikeuksiin. **Sivista on ehdottanut, että kaikista järjestäjän, tuottajan ja toimipaikan yksittäisistä temaattisista suunnitelmista voitaisiin pääsääntöisesti luopua ja koota dokumentoitava sisältö paikallisiin varhaiskasvatussuunnitelmiin.**

Helsingissä 8.10.2024

Sivistysala ry

Heikki Kuutti Uusitalo, johtaja, politiikka ja vaikuttaminen

Annakaisa Tikkinen, johtava asiantuntija, politiikka ja vaikuttaminen
Annakaisa.Tikkinen@sivista.fi, puh. +358403566082

Jonna Öhrnberg, korkeakouluharjoittelija
Jonna.Ohrnberg@sivista.fi, puh. +358405171381

Sivistysala tekee sinnikästä työtä koulutuksen, osaamisen ja luovuuden puolesta. Sivista edustaa 400:aa yksityistä sivistysalan työnantajaa. Jäsenemme palveluksessa on 69 000 alan ammattilaista. Olemme Elinkeinoelämän keskusliitto EK:n jäsen.